

ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΑΡΦΑΒΗΤΑΡΙ

Με άνοσημονησία περίμενα τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διαγωνισμοῦ γιὰ τὸ Ρωμαϊκὸ ἀναγνώσματ' αὐτὸ τὴν ἡμέραν καὶ ἐνέμισον χρόνον προηκούχθηκε στὸ Νουμά. Χάρηκα, πού εἶδα στὸ 197 φύλλον τοῦ τῆν κρίση τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τίς παρατηρήσεις τῆς πού εἶναι σωστὲς καὶ συνάμα λογικὲς. Οἱ παρατηρήσεις αὐτὲς θὰ κάμουν καλὸ σ' ὅσους ἔλαβαν μέρος στὸ διαγωνισμὸ καὶ σὲ ἄλλους ἀκόμα πολλοὺς πού ἡ δημοτικὴ δὲν ξεδιαλέχθηκε ὁλοτελὴ στὸ κεφάλι τους ἀπὸ τὴν καθαρεύουσα. Γιὰ νὰ δώσῃ ἡ ἐπιτροπὴ τὸ βραβεῖο, ὁλόκληρο κίβλας, μὲ ὅλα τὰ ψεγάδια πού σημειώνει, θὰ πει πὼς τὸ βιβλίον εἶναι καλὸ καὶ ἀφοῦ εἶναι καλὸ ἡ ἰδέα μου εἶναι πὼς γλήγορα πρέπει νὰ βγῇ σὲ βιβλίον καὶ πὼς ὁ Νουμάς πρέπει νὰ νοιαστῇ τὴν ἐγδοσὴν τοῦ τὸ λέγω αὐτὸ γιὰτὶ ἡ πτυχία τοῦ σκοποῦ μας ἐξαετᾶται καὶ ἀπ' τὸ τυπωμα τοῦ βιβλίου τὸ ἀρφαβητάρι δὲν πρέπει νᾶναι τυπωμένο σὲ μπακαλόχαρτο σὰν τ' ἀρφαβητάρια τῆς καθαρεύουσας. Πρέπει νᾶναι σὲ καλὸ γυαλιστερό χαρτί καὶ οἱ ζουγραφίαι χρωματιστὲς καὶ καλοτυπωμένες. Τὰ παιδάκια ἀγαποῦν τὰ στολιδία καὶ ξέρουμε καλὰ πὼς οἱ φανταχτὲς ζουγραφίαι τὰ τραβοῦν. Κοντὰ σ' αὐτὰ λοιπὸν τὸ μάθημα γίνεται εὐκολο καὶ εὐχάριστο. Μιὰ τέτοια ἐγδοσὴ μπορεῖ νὰ κοστίζει κάμποσο, καὶ ἂν λείπουν παράδες νομίζω πὼς πολλοὶ θὰ πρόσφεραν. Ἀνὴ πρότασή μου γίνῃ δεκτὴ γράφουμαι γιὰ 25 φράγκα. Ὁ φίλος μου Krishna εὐχαρίστως δίνει ἄλλα 25 φράγκα.

Θὰ σὰς πῶ τώρα γιὰτὶ ἡ ἰδέα τοῦ ἀρφαβηταρίου τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας μ' ἐνθουσιάζει τόσο πολὺ καὶ θέλω νὰ τὴν σπρώξω. Ἀπὸ τὴν μέρα πού ἀφῆκα τὴν Ἑλλάδα μας καὶ εἶδα πὼς ἀνατρέφουν ἄλλοι τὰ παιδάκια, κατὰλαβα γιὰτὶ τὰ δικὰ μας ξέρουν τόσα λίγα πράγματα καὶ γιὰτὶ ἀκόμα κάνουν σὺντροφο τὴν ψευτιά καὶ τὴν ἀνελικρίνειαν. Ὁ τρόπος πού τοὺς μαθαίνουμε τὰ πρῶτα γράμματα δὲν εἶναι σωστός, τὰ βιβλία εἶναι γραμμένα χωρὶς μέθοδο καὶ σὲ τόση ἀνάποδη γλώσσα πού κάθε ἄλλο παρὰ ἀγαπητὰ μπορεῖ νὰ γίνον σ' ἓνα παιδάκι.

Θὰ σὰς δηγήθῃ καὶ τί μοῦ συνέθηκε τίς προσάλλες πού ἔμουν στὰ βουνὰ γιὰ νὰ ξεσκάσω ἀπὸ τὴν ζίστα. Ἀπάντησα ἐκεῖ ἓνα ἀντρόγυνο Ρωμιόφίλους μου μὲ τὸ παιδάκι τους, ἓνα χαριτωμένο κοριτσάκι πέντε χρονῶν. Παιδάκια, Ρωμιόπουλα, τόσο μικρά νὰ μιλοῦν τὴ γλώσσα τους, εἶναι πολὺ σπάνιο πράγμα ἰδῶ ὅζω καὶ μ' εὐχαριστοῦσε πολὺ νὰ παίρνω τὸ κοριτσάκι στὰ γόνατά μου συχνὰ καὶ νὰ τοῦ κουβεντιάζω γιὰ ὥρα. Γινῆκαμε μεγάλοι φίλοι καὶ συχνὰ ἐπειτὰ ἀπὸ τίς κοῦκλες τῆς μου εἰδείχνε τ' ἀρφαβητάρια τῆς καὶ διασκεδάζε νὰ μοῦ συλλαβίζε καὶ νὰ μοῦ δείχνε τίς ζουγραφίαι. Ὅλα τ' ἀρφαβητάρια τῆς εἶταν Ἀγγλικά, σὲ μεγάλο σκῆμα μὲ 20 ἢ 30 φύλλα τὸ καθένα γεμάτα ἀπὸ ζουγραφίαι πού ξεγούσαν τὸ μάθημα καὶ τὸ ἔκαναν εὐχάριστο. Μοῦ ἔκαμε ἐντύπωση ἡ μέθοδός τους καὶ μὲ τί εὐκολία τὸ κοριτσάκι μάθαινε ὀνόματα πού καλὰ καλὰ ὁ ἴδιος δὲν ἔξερα. Μιὰ μέρα εἶπα στὴ μητέρα τῆς «γιὰτὶ δὲν τῆς παίρνετε καὶ ἓνα Ἑλληνικὸ ἀρφαβητάρι;» «Μὰ καὶ πού νὰ βρῶ ἓνα τῆς προκοπῆς;» μοῦ ἀποκρίθηκε. «Ὅταν ἔμουν στὴν Ἑλλάδα πῆρα ἓνα μὰ εἶταν τόσος σχολαστικὸς καὶ τόσο κακοτυπωμένο πού τὸ παιδί τὸ ἔπιανε παραπονοὺ ὅταν τοῦ τὸ διάβαζαν».

Σὰς βεβαιῶ πὼς ἡ Κυρία αὐτὴ οὔτε συλλογίστηκε ἐκεῖνη τὴ στιγμή τὸ γλωσσικὸ μας ζήτημα. Ἡ ζήτησις τῆς ἔδωσε ἀρκετὴ κρίση γιὰ νὰ καταλάβει πὼς τὰ παιδία σχολαστικότητες δὲ θέλουν.

Βλέπετε, ἐκεῖνος πού ἔχει κρίση δὲν ἀνακατάνει τὸ πείσμα τῆς καθαρεύουσας μὲ τὸ σῦντροφο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ. Ἀργότερα πού θὰ παραλάβουν οἱ δασκάλοι τὸ παιδί ὅς τὸ μάθουν τὴν πατριώτικὴ γλώσσα τοῦ Μιστριώτη—ἀφοῦ εἴμαστε καταδικασμένοι ἀκόμα σ' αὐτὸ τὸ σύστημα.

Ἐνὰ παιδάκι πού ἀνατράφηκε στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἀκούγει σπῆτι τοῦ τῆν ἀληθινὴ Ρωμαϊκὴ γλώσσα—τὴν οἰκογενειακὴ καὶ ὅχι τὴ ντυμένη μὲ Κυριακάτικα ρούχα—θὰ ξεκαρδίζονταν ἀπὸ τὰ γέλια ἂν ἀκούγε τὴ μητέρα νὰ τοῦ διαβάξει στὸ ἀρφαβητάρι «νῆμα, θύρα, οἶνος, ἔδρα, οἶκος, ἄρτος» καὶ τὰ παρόμοια. Δὲν τὸ συζητῶ κἄν πὼς τὸ ἴδιο θὰ κάμουν καὶ τὰ παιδάκια στὴν Ἑλλάδα. Μ' αὐτοῦ βλέπει τὸ διορθωμὰ τοῦ κακοῦ εἶναι πρόχειρο. Δὲ θέλει τὸ παιδί νὰ διαβάσει—τὸ περιμένει βούρδουλας, ἡ γωνιά, ἡ νηστεία καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτα πού καταστρέφουν τὸ χαραχτήρα τοῦ παιδιοῦ καὶ τὸ προετοιμάζουν κακὸ πολίτη. Τώρα ποῖός ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» θ' ἀρνηθεῖ αὐτὰ; Ἐστὶ καταστρέφουμε τὰ παιδία μας στὴν Ἑλλάδα. Τώρα κοιτάξτε πὼς ἡ καλὴ μέθοδος κάνει τὰ παιδία μας στὸ ἐξωτερικὸ πῶς προκομμένα. Ἐχουν καλύτερο χαραχτήρα, οὔτε μιὰ ψευτιά, οὔτε πείσμα. Ξέρουν ἀκόμα περισσότερες γλώσσας· τὸ κοριτσάκι πού σὰς ἔλεγα μιλεῖ τέλεια Ἑλληνικά, Ἀγγλικά, καὶ Ἰνδιάνικα καὶ ξερεῖ ἓνα σωρὸ πράγματα πού οὔτε ὄνειρεύτηκαν οἱ συνομήλικές τῆς στὴν Ἑλλάδα. Μονάχα ὅσους ἔχει πεισματώσει ἡ καθαρεύουσα δὲ θὰ παραδεχτοῦν πὼς εἶναι ἡ μέθοδος τῆς προκομμένης γλώσσας τους καὶ τίποτε ἄλλο ἢ αἰτία αὐτῆς τῆς διαφορᾶς. Ἐκεῖ πού ἄλλα ἔθνη προσπαθοῦν ν' ἀπλοποιοῦν τὰ βιβλία γιὰ τὰ παιδάκια, ἐμεῖς τὰ μπερδεύουμε καὶ τὰ κάνουμε δυσκολώτερα.

Νὰ γιὰτὶ ἀνυπομονῶ νὰ δῶ τ' ἀρφαβητάρι· θὰ κάμει μεγάλο καλὸ καὶ θὰ τὸ πάρουν πολλοί. Θ' ἀνοίξουν ἐπὶ τέλους τὰ μάτια τους.

Καλοῦνται 12/6/06.

ΞΕΝΙΤΕΜΜΕΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΜΝΟΥΣ

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ

Εὐγενικὸ φανέρωμα τῆς Ζήσης,
Ἦρδες σὰν ἥλιον ἀχτίδα νὰ ξεσπᾶν
Τὴν παγωμένην ἀπ' τὸ βοριά τοῦ μίσους
Καρδιά τοῦ ἀνθρώπου.

Πλούσια τὰ κάλλη τῆς ψυχῆς σου ἀφίνεις
Νὰ τὰ χαροῦν οἱ ξένοι καὶ οἱ δικοὶ σου·
Κι' ὅλοι γιὰ σένα γίνονται σὰν ἓνας
Γλυκαδερός σου.

Ὁραῖο τὸ ὄφρυον σταίνεις τῆς Ἀγάπης
Μὲς στὴν καρδιά σου καὶ καλεῖς μὲ λαῶρα
Καθένα ἐκεῖ νὰ σμίξῃ τὴ φωνή του
Στὴν πρόσευκὴ σου.

Στάπλοσκιό τῆς γαλήνης σου ὄνειρεῦτῃς
Νὰ γείρουν τῆς ζωῆς οἱ κουρασμένοι,
Νὰ σβῆσῃ στῶν ματιῶν σου τὴ βροχὴ
Τοῦ πόνου ἢ φλόγα.

Στὴν τρικυμία τοῦ κόσμου ἢ δικαιοσύνη
Λιμάνι ἀπόσπερο ἤρδε τὴν ψυχὴν σου
Καὶ γίνῃ κρυφὴ σου δόξα ὁ θεῖος
Τῆς πονεμένης.

Τὰ πλοῦτη, πού σκορπίζει ἡ Τύχη σ' ἄλλους,
Μάταια γιὰ σένα· Πλοῦτος ἀκριβὸς σου

Εἶναι ἡ χαρὰ πού νοιώθεις γιὰ τῶν ἄλλων
Τὴν εὐτυχία.

Ἀμόλευτο τὸ πέρασμά σου μένει
Ἀπ' τὸ φαρμακερὸ τοῦ φθόγου χνῶτο,
Κ' ὑψώνεσαι στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Πλάσης
Σὰν ἄσπερος κρῖνος.

Πλάστῃς ζωῆς γλυκειᾶς καὶ ὄνειρεμένης
Μὲ τὴν ψυχὴν γιομάτην ἡρδῆς καὶ ἐσιάδης
Ἀγνάντια στὸν κακὸ τὴν ὁμορφιά τῆς
Νὰ τοῦ γνωρίσῃς.

Καὶ σὰν τραγοῦδι ἀρμονικὸ ἢ φωνὴ σου
Ξεχύνεται, καλῶντας τὸν σιμὰ σου,
Τὴ θύρα τῆς Παράδεισου νὰ κρούσῃς
Γιὰ τὸ διαγμένο.

Κι' ἂν ἐνοιώσῃς τὴ λύσσα τοῦ θυμοῦ τοῦ
Ἄγρια νὰ πέφτῃ ἀπάνον σου, ἀπ' τὰ χεῖλη
Δὲ σούφυγε τὸ θεοτικὸν σου γέλιο,
Ἀβελ αἰώνιε.

Ὁκτώβριος 1905.

ΒΛΑΣΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝ Σ

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Φίλε «Νουμά».

Καὶ σήμερα παλὲ δὲν ἔχω κέφι γιὰ χαρούμενες κουβέντες. Παλὲ μὲ πόνον θὰ σοῦ μιλήσω, θὰ γκριναῶ λίγα, μὰ σ' εἶσαι καλός, θὰ μὲ συμπαθήσῃς καὶ δὲ θὰ μοῦ ἀρνηθῇς τὴ φιλοξενία σου. Τὸ ξέρω.

Διάβασα—εἶναι μέρες τώρα—στὶς Ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες, πὼς ὁ Κορσιᾶτης πρωθυπουργός, μιλώντας σ' ἓναν Ἰταλὸ δημοσιογράφον, εἶπε, πὼς στὸν τόπο του, στὸν καλὸν κόσμον δὲ μιλιέται παρὰ ἡ Ἰταλικὴ γλώσσα καὶ πὼς τὰ Ρωμαϊκά τὰ μιλοῦν μονάχα οἱ χωριάτες μας.

Δὲν τὸ πιστεύω—καὶ πὼς μποροῦσα νὰ τὸ πιστέψω;—καὶ περίμενα πὼς γλήγορα θάβλεπα μὲ κάποιαν ἐπίσημην ὑπογραφήν τὴν διάψευση αὐτῆς τῆς κουβέντας. Μὰ δὲν εἶδα τίποτα. Λοιπὸν εἶναι ἀλήθεια; Ἀσμένῃς τόσο ὁ Γ. Θεοτόκης, πού εἶναι πρωθυπουργός στὴν Ἑλλάδα καὶ πὼς γιὰ τοῦτο—ναί, μονάχα γιὰ τοῦτο—κάθε του λῆξη εἶναι ἐπίσημη, καὶ ἔτσι μιλώντας σὲ δημοσιογράφον τοῦ ἔθνους ἐκεῖνου, πού μὲ τὴν μεγαλύτερην ἀφέλεια ἔγραψε στὸ χάρτη τὴν Κέρκυρα Isola Italiana, ἔπρεπε νὰ φανῇ περισσότερο ἀληθινὸς καὶ περισσότερο πατριώτης ἀπὸ ἄνθρωπος τοῦ σαλονιοῦ;

Ξέρουν ὅλοι, πὼς ὁ Θεοτόκης δὲν πολυδιχάζει, μὰ νὰ μὴν ξέρῃ πράγματα πολὺ, πολὺ ἀπλὰ ὅπως εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ τόπου του καὶ ἡ ἱστορία τῆς γλώσσας του, φαίνεται ἀπίστευτο, ἂν καὶ ἀληθινόν. Ἐμεῖς ὅμως, φίλε Νουμά, στὴν Κέρκυρα μιλοῦμε ὅλοι τὰ Ρωμαϊκά καὶ τὰ μιλοῦμε μὲ καμάρν· ἂν ξέρουμε τὰ Ἰταλικά καὶ ἂν μὰς ἔμειναν μερικὲς Ἰταλικὲς λέξεις, τοῦτο εἶναι γιὰτὶ σταθῆκαν χρόνια οἱ Βενετσιάνοι στὰ Ἐφτάνησα καὶ ὅπως οἱ Τούρκοι στὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἔτσι καὶ κείνοι δὲν μποροῦσαν παρὰ νὰ μὰς ἀφήσουν κατὶ.

Ἴσως ὁ πρωθυπουργός νὰ μὴν ξέρῃ, καὶ γιὰ τοῦτο θὰ τοῦ τὸ μάθουμε, πὼς στὴν Κέρκυρα ἀπὸ τὸ 1854 εἶχαμε Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖο τέλειον τοῦ Κ. Ζαβιτζιάνου, πού ἰδρύθηκε γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, πού εἶχε γιὰ καιρὸ διακοπῇ ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς, ὅπου ὅλα τὰ κορίτσια τῶν καλῶν οἰκογενειῶν καὶ διδασκλήκανε καὶ ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα εἶχε τὴν πρώτην θέσιν καὶ κατόπι οἱ ξένες. Τὸ σχολεῖο κείνο κράτησε ὡς τὰ

1866 και τ' αποτελέσματά του — ντρέπουμε νάν το πώ — εΐταν πολύ άνώτερα από τήν σχολαστική μόρφωση που δίνουν τά σημερινά σχολεία μας.

«Ευτυχής, άν έκ τών κόπων σου προκύπτει ωφέλεια εις τους άλλους» εΐτανε ή άρχή του διευθυντή του κ' έτσι σήμερα έχουμε άκόμα στην Κέρκυρα δυό μαθήτρες του παρθενιαγωγείου κείνου, γριές, τήν Σταυρανίδη και Φιλόφυλο που ζούν δίνοντας μαθήματα από 'Ελληνικά κι από ξένες γλώσσες.

Τό 1868 άρχίζει νά λειτουργή στην Κέρκυρα τ' 'Αρσάκειο τά εγχειρίδιά του — για νά είμαστε σωστοί — γείνηκαν στις 16 του 'Οχτώβρη 1868 κα χωρίς καμμία διακοπή από τότες διδάσκει τά 'Ελληνικά και μόνο τά 'Ελληνικά — γιατί λίγα Γαλλικά μαθαίνουν οί 'Αρσακειάδες — στα κορίτσια τής πόλης.

'Από τό 1836 είχαμε επίσημη τήν 'Ελ. γλώσσα στα Ειρηνοδικεία και στην ποινική διαδικασία (πραξ. Κοινοβουλίου τις 11 Γενναρίου 1836), από τό 1849 τους λόγους και τά πραχτικά τής Βουλής (21 Μάϊου 1849) και τό 1852 σ' όλες τις δημόσιες πράξεις.

Μά μήπως στην 'Ιόνιο 'Ακαδημία του Guilford ο Νεόφυτος 'Ιεροδιάκονος Βαμβας, ο Θεόκλητος 'Ιεροδιάκονος Φαρμακίδης, ο Κωνσταντίνος 'Ασώπιος, που διάδοχος του εΐτανε ο Χριστόφορος Φιλητάς, δέν ιδίδασκαν 'Ελληνικά; (κοίτ. βιβλ. 'Επικρίσεις Μάρκου Θεοτόκη). Κι άν θελήσουμε νά τρέξουμε άκόμα μακρότερα, τόν 15ο αιώνα έχουμε τους 'Ελληνοσταδες 'Αντώνιο 'Επαρχο, Νίκαντρο Νούκιο, τό Νικολ. Σοφιανό κι όλους τους άλλους, που μαζί με τους Βυζαντινούς έδωσαν τόν πολιτισμό και — τολμάμε νά τό πούμε — τόν άνθρωπισμό και σ' αυτή τήν Εύρώπη.

Πώς λοιπόν, επίσημη πατριώτη μου, μεγάλε μας πρωθυπουργέ, δέν κατορθώσαμε μ' όλα τούτα νά μάθουμε 'Ελληνικά οί Κορφαίτες; Μας έχεις για ντουβάρια;

Μ' άν σύ τό πιστεύεις, έμεις δέν τό πιστεύουμε· γιατί όχι μονάχα οί Κερκυραίοι μιλούμε 'Ελληνικά, μά όχι λίγο ή Κέρκυρα δούλεψε για τήν 'Ελληνική γλώσσα, μά κι άκόμα σήμερα δουλεύει. Στα σχολεία μας έρχονται κάθε χρόνο παιδιά από τή σκλαβωμένη 'Ηπειρο κι 'Αρβανιτιά και δώ μαθαίνουν τήν 'Ιστορία τους, έδώ τή γλώσσα τους, έδώ πείθονται πως ή άληθινή τους μάνα είναι ή 'Ελλάδα και όχι ή 'Ιταλία, όπως σύ γαντιοφορεμένη πρωθυπουργέ,

που μονάχα τό Γαλαταίο έχεις καλοδιαβάσει και τίποτ' άλλο, άφηνες νά πιστεύεις για νά τόν περιποιηθής, ο 'Ιταλός δημοσιογράφος.

Κέρκυρα 11/6/06.

E A A.

ΟΙ ΣΚΙΕΣ ΜΟΥ

Ποιές, φτωχοί μου σίτχοι, νάναι
οί σκιές που άράδα πάνε,
κάθε μιιά τους και ντυμένη
μιάν ψδή μου πικραμένη;

"Αχ! ποιές νάναι που περνούνε
και βαδιά θαμποβολούνε
σάν λιές με τά κλωνάρια
σε ρυακιού νερά καθάρια;

Νά! τίς βλέπω και διαβαίνουν
με τή θλιβερή σειρά τους
και χερονομούν και ραίνουν
νεκρολούλουδα μπροστά τους...

Πώς πονώ σάν τίς κυτιάζω!...
Ποιές, φτωχές στροφές μου, νάναι
οί σκιές που τόσο μοιάζω;...
οί σκιές που κλαίν' και πάνε;...

Νάμαι γώ, πικροί μου σίτχοι;
Νάναι ο μαύρος ποιητής σας
που τήν τραγική του τύχη
έντυσε με τή μορφή σας;...

Ναί! σε κάθε μιάν ψδή μου
ξαναβλέπω μιιά μορφή μου,
που σά φάντασμα διαβαίνει
άγκαθοστεφανωμένη!

Ναί! σε κάθε ποιήμά μου
ένας ίσκιος και προβάλλει,
με τό ίδιο άνάστημά μου
τό γιομένο μου κεφάλι.

Σημ. του 'Νουμα. Τα δυό αυτά ποιήματα, παρμένα από τόν τόμο του κ. Τανταλίδη, εΐτανε νά δημοσιευτούνε στο περασμένο φύλλο κάτω από τό κριτικό γράμμα του κ. Παλαμά, για νάχουν έτσι οι άνχνηστές μας μαζί με τήν κρίση του Π. και μερικούς στίχους του ποιητή. Δέ χωρέσανε όμως στο περασμένο φύλλο και γι' αυτό δημοσιεύονται σήμερα.

Δες κ' ή Μοῦσα με λυχνάρι
μαγικό τό φῶς της φέρνει
και τό μαῦρό μου άχνάρι
από βυθό τους μέσα δείχνει!

Κ' οί σκιές ὅλο περνοῦνε...
με σπασμούς χερονομοῦνε,
κ' εἶναι ή κάθε μιιά ντυμένη
μιάν ψδή μου πικραμένη!...

ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

Σκοτεινιά τρομάρα!
και βοή κι άντάρα
πέλαγο, στεριά!
Σύννεφα μουνγκρίζουν
και με λύσσο' άφρίζουν
κύματα θεριά!

Ή ψυχή μου τρέμει
στο κορακοθέμι
που γυροπετῶ...
θάρραξε τό μάτι
των κοράκω κάτι
ποῦν' του θανατά!...

Ναί! καράβι, σ' είδα
σ' άστραπής άχτίδα,
που μ' άπελπισιά
πάς, ψυχή χαμένη.
μέσ' στή μανιασμένη
κοσμοχαλασιά!...

Σκοτεινιά τρομάρα!
και βοή κι άντάρα
πέλαγο, στεριά!
φοβερά μαυράδια
τρέχουνε κοπάδια
στην άπλοχωριά!...

Εἶν' ὅλ' οί πνιγμένοι
που βαδιά σιρωμένοι
χρόνια! καρτεροῦν...
Κάτι σά σκοτιάδια
τά νεκρά κοπάδια
βγήκαν και θωροῦν...

Πάγωσ' ή καρδιά μου!
φτάνουνε σταυτιά μου

ΠΗΛΕΡΩΤΙΚΑ ΔΗΗΜΑΤΑ

ΣΤΑ ΚΥΜΑΤΑ

—Στρίγλα, έφρες τόν άντρα σου, έφρες τή θυατέρα σου, τώρα έφρες και τό γαμπρό σου! Τόν χατάντηδες, μωρή, μαρτζάρη! γέροντα, μωρή, τόν έκαμες. Γιόμισες τό σπίτι σου κουρκουσουριά και κακορίζικιά, κ' έχεις μούτρα και βγαίνεις στον κόσμο;

—Νά κοιτῆς τή δουλιά σου, έσ' παλιοσοκακιάρα, και τό τί κλει ή πόρτα σου που είναι χαρβαλο, και μη σε μέλει τί κάνει ο κόσμος. 'Ακούς ή δέν ακούς; νά μη άνοιζω τό στόμα και δέ βρώ άκρη...

Σάλαγος και παραχή γίνονταν στο μαχαλά από τόν καυγά που είχε άνάψει. Ή Μήτραϊνα του Λάππα από μιιά κόττα τής γειτόνισσας, που τής είχε χαλάσει τά λάχνα στον κήπο, λογοφέρνε με ταύτην πολλή ώρα κι' άγάλια άγάλια άναψε ο καυγάς.

"Όλα τά παραθύρια γιόμισαν κεφάλια που άφικράζονταν κ' επαιοναν κάθε λόγο που έλεγε ή μιιά κ' ή άλλη για νά ιδούν ποιά θα πῆ περισσότερα.

Ή Μήτραϊνα τις έκοίταζε μιιά βολά άγρια, κοκκίνης και τις έβρισε:

—Τί βγήκαταν, μωρ' έσείς, και κοιτάτε; κάνα θέατρο είναι ή κάνας γάμος γίνεται;

"Όλα τά παραθύρια ξδειασαν, όσο νά πεις ένα, κι' ο καυγάς μιιά άναβε, μιιά έσθηνε.

"Αξαφνα ή Μήτραϊνα ξάνοιξε από μακριά τό γαμπρό της, άφηκε τόν καυγά και μπῆκε μέσα γλήγορα.

Κείνος προσπέρασε κ' έκαμε κατὰ τό σπίτι του. Ένα παλληκάρι ως είκοσιπέντε χρονών μ' ὅλο τό λεβέντικο κορμί του φαίνονταν πως περπατούσε σάν κουρασμένος από βαριά δουλιά. Ξανθός και ψηλός με πανιασμένο πρόσωπο, που ή μεστωμένη στρογγυλάδα του έδειχνε τήν παλιά γερωσύνη. Σιγά σιγά, σά νά μέτρασε τά ποδάκια, τράβας συλλογισμένος και καμπουριασμένος.

Οί γειτόνισσες έκαμαν πως βγαίνουν στα παραθύρια, τόν κοιτάζαν καλά και στο πρόσωπό τους σάν βασιλεμένος ήλιος άργοδείχτηκε μιιά ξυνάδα και μιιά ψυχοπόνια και μιιά τους γλυκή και συμπονετική

ματιά άνακατώθηκαν.

Πέρασε από τή βρύση κι' όσες γυναίκες εΐταν εκεί, άλλα τόσα μάτια καρφώθηκαν άπάνω του. "Αφηκαν κι' αυτές μιιά στιγμή τους κόπανους και τις βουτσέλλες και κοιτάχτηκαν ή μιιά τήν άλλη.

—Μωρέ θυμάσαι τί λεβέντης εΐταν; έλεγ' ή μιιά.

—'Ακούς εκεί, νά τόν καταντήσουν σε τίτιο χάλι! έκαν' ή άλλη κι' όλες κάτι μουνμούζιζαν.

—Που μαζώθηκαν ὅλο στρίγλες, μάννα και θυατέρα, και βαλθηκαν νά του πιούν τό γαΐμα στάλαν τή στάλα!

—Μωρ' αυτή είναι Φαραών! 'Όλη μέρα με τις γόφτισσες έχει νά κάμει.

—Δέν τήν είδες πως είναι μαύρη, έτσι, από τό κακό της.

—Τις νύχτες ὅλο στο πελιαύρι γυρνάει και κυνηγάει νά πιάσει τά νυχτοπούλια — φαίνεται σάν ὅζ' άπ' έδώ που πετάει.

—Κρίμα στα νιάτα του! Τίτιο παλληκάρι νά συγκαίεται παρακάιρα σάν τ' άπότιγα λάχνα στην ξέρη.

Κ' έπικαν πάλε τόν κόπανο και τήν πλύση κι' άλλες ξαλώνονταν τις βουτσέλλες κι' άλλες τις γιόμιζαν κρύο νερό.